МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Інститут комп'ютерних систем Кафедра інформаційних систем

Лабораторна робота № 7

3 дисципліни: «Операційні системи»

Тема: «Команди управління процесами в ОС Unix»

Виконала: ст.гр. AI -204

Сіренко Марія

Перевірили:

Блажко О.А.

Дрозд М.О

Мета роботи: отримання навичок в управлінні процесами в ОС Unix засобами командної оболонки.

Завдання:

Завдання 1 Моделювання багатозадачності

Нехай оперативна пам'ять на комп'ютері-сервері становить N Гб. Системні процеси ОС займають до М Гбайт пам'яті, а кожна програма користувача може використовувати до К Гбайт пам'яті. Нехай в середньому процеси програм користувачів витрачають F% свого часу на очікування завершення вводу/виводу. Визначте середню завантаженість процесора, використовуючи значення з таблиці З варіантів.

Таблиця 3 – Варіанти завдань

№ команди	№ учасника команди	Пам'ять, <i>N Гб</i>	<i>ОС,</i> М Гб	Програма, К Гб	Очікування завершення вводу/виводу, F	
8	2	12	1	0.5	35	

Завдання 2 Перегляд таблиці процесів

- 1. Отримайте ієрархію всіх процесів із зазначенням імен користувачів, їх запустили.
- 2. Отримайте ієрархію процесів, запущених від імені вашого профілю і з зазначенням PID цих процесів.
- 3. Отримайте список процесів, запущених в поточному терміналі, зі спрощеним набором колонок виведення таблиці процесів.
- 4. Отримайте список процесів, запущених від імені вашого користувача, з розширеним набором колонок таблиці процесів.
- 5. Отримайте список процесів, запущених від імені вашого користувача із зазначенням наступного набору колонок: PID, TTY, PPID, STAT, NI, CMD
- 6. Отримайте список всіх сплячих процесів зі спрощеним набором колонок виведення таблиці процесів.
- 7. Отримайте список процесів, відсортованих по PID, і визначте:
- а. загальна кількість запущених процесів;
- b. кількість процесів, які виконуються;
- с. кількість сплячих процесів.
- 8. Отримайте список процесів, відсортованих за % використання процесора.

Завдання З Керування станами процесів

- 1. У поточному терміналі виконайте команду ping localhost, але не завершуйте її роботу.
- 2. Запустіть другий термінал доступу до Linux-сервера.
- 3. У другому терміналі для команди ping отримаєте таблицю її процесу (колонки PID, STAT, CMD).
- 4. У другому терміналі призупиніть виконання процесу команди ping
- 5. У другому терміналі отримайте список фонових процесів
- 6. У другому терміналі відновіть виконання припиненого процесу
- 7. У другому терміналі зупиніть виконання процесу команди ping
- 8. У першому терміналі запустіть команду ping в фоновому режимі так, щоб він не був автоматично зупинений навіть після закриття терміналу, з якого був запущений.
- 9. Закрийте перший термінал.
- 10. У другому терміналі для команди ping отримаєте таблицю її процесу (колонки PID, STAT, CMD). Зробіть висновок про стан процесу.
- 11. Завершіть роботу процесу.

Завдання 4 Управління пріоритетами процесів

- 1. Створіть bash-програму, що виконує операцію циклічного складання за формулою: x = x + n, де початкове значення x =кількість букв вашого прізвища, n -кількість букв у вашому імені. Ім'я програми збігається з транслітерацією вашого прізвища з розширенням .sh, наприклад, ivanov.sh
- 2. Запустіть bash-програму у фоновому режимі.
- 3. Перегляньте таблицю процесів для запущеного процесу, пов'язаного з bashпрограмою, з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI,% CPU, CMD.
- 4. Виконайте команду призупинення запущеного процесу.
- 5. Ще раз перегляньте таблицю процесів для призупиненого процесу з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки про його стан.
- 6. Виконайте команду продовження виконання припиненого процесу.
- 7. Ще раз перегляньте таблицю процесів для процесу, який продовжив виконуватися, з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки про його стан.
- 8. Створіть два файли як символічні посилання на створену bash-програму з іменами як ім'я поточного файлу з додаванням цифр 2 і 3, відповідно, наприклад: ivanov2.sh, ivanov3.sh

- 9. Запустіть два файли у фоновому режимі.
- 10. Перегляньте таблицю процесів для трьох запущених процесів з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки за поточними значеннями NI та %CPU.
- 11. Зменшить пріоритет виконання одного з трьох процесів.
- 12. Перегляньте таблицю процесів для трьох запущених файлів з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки щодо змін значень% CPU для кожного процесу: як вони змінилися?

Виконання завдань:

1 Моделювання багатозадачності

Нехай оперативна пам'ять на комп'ютері-сервері становить N Гб. Системні процеси ОС займають до М Гбайт пам'яті, а кожна програма користувача може використовувати до К Гбайт пам'яті. Нехай в середньому процеси програм користувачів витрачають F% свого часу на очікування завершення вводу/виводу. Визначимо середню завантаженість процесора, використовуючи значення з таблиці З варіантів.

№ команди	№ учасника команди	Π ам'ять, OC , $N \Gamma \delta$ $M \Gamma \delta$		Програма, К Гб	Очікування завершення вводу/виводу, F
8	2	12	1	0.5	35

За формулою 1-р^n ,де р-ичікування завершення ввводу\виводу ,n- макс кіль-сть процесів

Кільсть процесів: (12-1):0.5=22

Середня завантеженість процесу 1-0.35/22=0.99

- 2 Перегляд таблиці процесів
- 1. Отримаемо ієрархію всіх процесів із зазначенням імен користувачів, їх запустили.

```
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ pstree -u
systemd——NetworkManager——2*[{NetworkManager}]
          -agetty
          -auditd---{auditd}
          -chronyd(chrony)
          -crond
          -dbus-daemon(dbus)
          -exim(exim)
          -gssproxy---5*[{gssproxy}]
          -httpd---10*[httpd(apache)]
          -irqbalance
         -mysqld(mysql)---30*[{mysqld}]
         -named(named)——4*[{named}]
         -nano(bogachik_egor)
         -nano(baranyuk_dmitro)
         -nginx---nginx(emps)
          -php-fpm---6*[php-fpm(soft)]
-php-fpm---3*[php-fpm]
                    -3*[php-fpm(emps)]
                   └─3*[php-fpm(soft)]
          -ping(oracle)
         -polkitd(polkitd)---6*[{polkitd}]
         -pure-ftpd
          -rpcbind(rpc)
          -rsyslogd---2*[{rsyslogd}]
          -smartd
         -soffice.bin(nosov_andrij)---2*[{soffice.bin}]
         -soffice.bin(bojchuk_oleksandr)---2*[{soffice.bin}]
          -soffice.bin(shostak_roman)--2*[{soffice.bin}]
         —sshd——sshd——bash
```

2. Отримаемо ієрархію процесів, запущених від імені вашого профілю і з зазначенням PID цих процесів.

```
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ pstree -p sirenko_mariya
sshd(30714)——bash(30715)——pstree(30863)
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ █
```

3. Отримаемо список процесів, запущених в поточному терміналі, зі спрощеним набором колонок виведення таблиці процесів.

4. Отримаемо список процесів, запущених від імені вашого користувача, з розширеним набором колонок таблиці процесів.

```
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ps -F -u sirenko_mariya
UID PID PPID C SZ RSS PSR STIME TTY TIME CMD
sirenko+ 30714 30615 0 39883 2516 1 19:40 ? 00:00:00 sshd: sirenko_mariya@pts/5
sirenko+ 30715 30714 0 28887 2140 1 19:40 pts/5 00:00:00 -bash
sirenko+ 31019 30715 0 38869 1920 0 19:44 pts/5 00:00:00 ps -F -u sirenko_mariya
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ■
```

5. Отримаемо список процесів, запущених від імені вашого користувача із зазначенням наступного набору колонок: PID, TTY, PPID, STAT, NI, CMD

6. Отримаемо список всіх сплячих процесів зі спрощеним набором колонок виведення таблиці процесів.

```
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ps -ax |awk '$3 == "S"'
                                                         0:01 [kthreadd]
                                 6 ?
                                                         0:24 [ksoftirqd/0]
          8 ?
      11 ?
12 ?
13 ?
14 ?
18 ?
20 ?
35 ?
114 ?
256 ?
                                                  18:50 [kswapd0]
1:21 [kauditd]
0:00 [scsi_eh_0]
0:00 [scsi_eh_1]
2:14 [jbd2/vda1-8]
0:05 /usr/sbin/chronyd
0:00 php-fpm: pool index
0:00 php-fpm: pool index
0:00 php-fpm: pool index
0:00 php-fpm: pool regular
0:00 [kworker/u4:1]
0:17 ping localhost
0:00 nano 3.sh
0:00 [kworker/u4:2]
      114 ?
      256 ?
      258 ?
      273 ?
                                    S
      520 ?
     883 ?
      884 ?
     885 ?
     886 ?
     887 ?
     888 ?
                                     S
S
     912 ?
  7126 ?
12335 ?
                                                   0:00 nano 3.sh
0:00 [kworker/u4:2]
0:00 nano
0:00 [kworker/1:1]
0:00 /usr/local/apps/apache/bin/httpd -k start
0:00 [kworker/0:0]
19044 ?
20685 ?
27290 ?
27540 ?
27541 ?
27546 ?
27556 ?
                                                       0:00 /usr/local/apps/apache/bin/httpd -k start
0:00 [kworker/0:0]
27557 ?
27633 ?
```

7. Отримаемо список процесів, відсортованих по PID(за спаданням) Shift+N

За total визначимо:

- а. загальна кількість запущених процесів; 129
- b. кількість процесів, які виконуються; 5
- с. кількість сплячих процесів. 124

```
top - 19:59:47 up 53 days, 3:03, 4 users, load average: 4,51, 4,38, 4,28
Tasks: 129 total, 5 running, 124 sleeping, 0 stopped, 0 zombie
%Cpu(s): 91,2 us, 8,0 sy, 0,7 ni, 0,0 id, 0,0 wa, 0,0 hi, 0,2 si, 0,0 st
KiB Mem: 1881856 total, 507460 free, 110136 used, 1264260 buff/cache
KiB Swap: 4194300 total, 3682556 free, 511744 used. 1643980 avail Mem
```

PID USER	PR	NI	VIRT	RES	SHR S	%CPU	%MEM	TIME+ COMMAND
32267 bojchuk+	20	0	115680	2184	1664 S	0,0	0,1	0:00.26 bash
32266 bojchuk+	20	0	165888	2600	1092 S	0,0	0,1	0:00.57 sshd
32251 root	20	0	165888	6644	5136 S	0,0	0,4	0:00.34 sshd
32195 root	20	0	112924	4308	3276 S	0,0	0,2	0:00.00 sshd
32192 root	20	0	0	0	0 S	0,0	0,0	0:00.00 kworker/0:1
32138 sirenko+	20	0	162124	2304	1628 R	0,0	0,1	0:00.16 top
31970 root	20	0	0	0	0 S	0,0	0,0	0:00.01 kworker/1:0
31721 sirenko+	20	0	115548	2152	1700 S	0,0	0,1	0:00.01 bash
31720 sirenko+	20	0	159400	2444	1060 S	0,0	0,1	0:00.05 sshd
31715 root	20	0	159400	6140	4752 S	0,0	0,3	0:00.25 sshd
31494 root	20	0	0	0	0 S	0,0	0,0	0:00.00 kworker/1:1
31422 root	20	0	0	0	0 S	0,0	0,0	0:00.00 kworker/0:0
30715 sirenko+	20	0	115548	2144	1696 S	0,0	0,1	0:00.03 bash
30714 sirenko+	20	0	159532	2516	1048 S	0,0	0,1	0:00.05 sshd
30667 root	20	0	0	0	0 S	0,0	0,0	0:00.06 kworker/1:3
30615 root	20	0	159532	6224	4756 S	0,0	0,3	0:00.28 sshd
30262 root	20	0	0	0	0 S	0,0	0,0	0:00.26 kworker/u4:0
29868 root	20	0	0	0	0 S	0,0	0,0	0:00.01 kworker/0:2
25780 apache	20	0	113380	1888	1124 S	0,0	0,1	0:00.00 httpd
23429 apache	20	0	113380	1776	1196 S	0,0	0,1	0:00.30 httpd
23428 apache	20	0	113380	1760	1184 S	0,0	0,1	0:00.25 httpd
23427 apache	20	0	113380	1972	1332 S	0,0	0,1	0:00.25 httpd
21923 nosov_a+	20	0	696320	864	836 S	0,0	0,0	0:08.73 soffice.bin
21071 root	20	0	0	0	0 S	0,0	0,0	0:00.06 kworker/u4:2
20685 baranyu+	20	0	115072	512	508 S	0,0	0,0	0:00.00 nano
20460 root	30	10	279912	644	360 S	0,0	0,0	0:00.00 php-fpm

8. Отримаемо список процесів, відсортованих за % використання процесора. <Shift> + <P>

top - 20:01:56 up 53 days, 3:05, 4 users, load average: 4,16, 4,31, 4,27 Tasks: 130 total, 5 running, 125 sleeping, 0 stopped, 0 zombie %Cpu(s): 91,0 us, 8,3 sy, 0,7 ni, 0,0 id, 0,0 wa, 0,0 hi, 0,0 si, 0,0 KiB Mem: 1881856 total, 507076 free, 110348 used, 1264432 buff/cache KiB Swap: 4194300 total, 3682556 free, 511744 used. 1643652 avail Mem PID USER PR NI VIRT RES SHR S %CPU %MEM TIME+ COMMAND 1004 R 100,0 0,1 1836:15 test1.sh 1004 R 98,7 0,1 1835:37 test2.sh 113288 1188 7548 oracle 20 20 0 113288 7574 oracle 1188 1,3 0,1 28:32.01 test3.sh 39 19 113288 1188 1000 R 7577 oracle **32429 sirenko+** 20 0 162152 2356 1632 R 0,3 0,1 0:00.04 top 20 0 191168 20 0 0 2840 1580 S 0,0 0,2 39:52.69 systemd 1 root 0 0 0 0 S 0 S 0,0 0,0 0:01.34 kthreadd 0,0 0,0 0:00.00 kworker/0:0H 2 root 0 -20 4 root 0 20 0 rt 0 0:24.16 ksoftirqd/0 0:09.84 migration/0 6 root 0 0 0 S 0,0 0,0 7 root rt 0 0 0 S 0,0 0,0 20 0 20 0 0 -20 0,0 0,0 0:00.00 rcu_bh 8 root 0 0 S 9 root 0 0 0 R 0,0 0,0 140:29.89 rcu_sched 0 0 0,0 0,0 0:00.00 lru-add-drain 10 root 0 S rt 0 rt 0 0 0,0 0,0 0:16.74 watchdog/0 0,0 0,0 0:19.42 watchdog/1 0 11 root 0 S 12 root 0 0 S rt 0 0 S 0,0 0,0 0:05.91 migration/1 13 root 14 root 20 0 0 0 0 S 0,0 0,0 12:10.55 ksoftirqd/1 0 S 0,0 0,0 0 -20 16 root 0:00.00 kworker/1:0H

- 3 Керування станами процесів
- 1. У поточному терміналі виконаемо команду ping localhost, але не завершуемо її роботу.

```
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ping localhost
PING localhost (127.0.0.1) 56(84) bytes of data.
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=1 ttl=64 time=0.029 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=2 ttl=64 time=0.034 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=3 ttl=64 time=0.034 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=4 ttl=64 time=0.030 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=5 ttl=64 time=0.030 ms
```

- 2. Запустіть другий термінал доступу до Linux-сервера.
- 3. У другому терміналі для команди ping отримаємо таблицю її процесу (колонки PID, STAT, CMD).

```
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 315 -o pid,stat,cmd
PID STAT CMD
315 S+ ping localhost
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ■
```

4. У другому терміналі призупинимо виконання процесу команди ping

5. У другому терміналі отримаемо список фонових процесів

```
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ps -aux |egrep "ping localhost" sirenko+ 2650 0.0 0.0 130680 1692 pts/17 T 20:34 0:00 ping localhost
```

6. У другому терміналі відновимо виконання припиненого процесу

7. У другому терміналі зупинимо виконання процесу команди ping

```
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ kill -9 3015
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ps -aux |egrep "ping localhost"
sirenko+ 3169 0.0 0.0 112812 1024 pts/16 R+ 20:40 0:00 grep -E --color=auto ping localhost
oracle 7126 0.0 0.0 130680 1644 ? S кві09 0:12 ping localhost
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ■
```

8. У першому терміналі запустимо команду ping в фоновому режимі так, щоб він не був автоматично зупинений навіть після закриття терміналу, з якого був запущений.

```
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ nohup ping localhost &
[1] 3333
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ nohup: ignoring input and appending output to 'nohup.out'
■
```

- 9. Закрийте перший термінал.
- 10. У другому терміналі для команди ping отримаемо таблицю її процесу (колонки
- PID, STAT, CMD). Зробимо висновок про стан процесу. спячий

```
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 3333 -o pid,stat,cmd
PID STAT CMD
3333 S ping localhost
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ■
```

11. Завершимо роботу процесу.

```
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 3333 -o pid,stat,cmd PID STAT CMD [sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ■
```

Завдання 4 Управління пріоритетами процесів

1. Створемо bash-програму, що виконує операцію циклічного складання за формулою: x = x + n, де початкове значення x =кількість букв вашого прізвища, n -кількість букв у вашому імені. Ім'я програми збігається з транслітерацією вашого прізвища з розширенням .sh, наприклад, ivanov.sh

2. Запускаємо bash-програму у фоновому режимі.

```
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ./sirenko.sh&
[1] 26903
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ■
```

3. Переглядаємо таблицю процесів для запущеного процесу, пов'язаного з bashпрограмою, з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI,% CPU, CMD.

4. Виконуємокоманду призупинення запущеного процесу.

```
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ kill -19 26903
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ jobs
[1]+ Stopped ./sirenko.sh
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ■
```

5. Ще раз переглядаємотаблицю процесів для призупиненого процесу з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Робимо висновки про його стан.зупинений

```
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 26903 -o pid,ppid,stat,ni,cpu,cmd PID PPID STAT NI CPU CMD 26903 26514 T 0 - -bash [sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ■
```

6. Виконаємо команду продовження виконання припиненого процесу.

```
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ kill -18 26903
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ jobs
[1]+ Running ./sirenko.sh &
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ■
```

7. Ще раз перегляньте таблицю процесів для процесу, який продовжив виконуватися, з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки про його стан.-сплячий

```
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 26903 -o pid,ppid,stat,ni,cpu,cmd
PID PPID STAT NI CPU CMD
26903 26514 S 0 - -bash
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ■
```

8. Створіть два файли як символічні посилання на створену bash-програму з іменами як ім'я поточного файлу з додаванням цифр 2 і 3, відповідно, наприклад: ivanov2.sh, ivanov3.sh

```
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ln -s sirenko.sh sirenko2.sh
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ln -s sirenko.sh sirenko3.sh
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ_~]$ ls
               hard_link_1 mkFileDir.sh
                                                                      sirenko
                                                                                             sirenko.sh року
2021 hard_link_2 my_change_file.sh sirenko2.sh
3.csv lab_2.odt MyOSProgram.sh sirenko3.sh
accounts.csv lab_2.pdf Operating-System.Laboratory-Work-1 sirenko_lab_3
                                                                                               sym_link_1 ciчня
                                                                                               test.html
accounts.c...file1.txt lab5_125450.
                                                                                               на
               lab5_1234567 os.lab1.cp1251.html
                                                                      sirenko_mariia_2.csv населення
                             os.lab1.utf.html
                                                                      sirenko_mariia.csv Наявне
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$
```

9. Запустімо два файли у фоновому режимі.

```
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ./sirenko2.sh& ./sirenko3.sh& [2] 6892 [3] 6893 [sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ■
```

10. Переглянемо таблицю процесів для трьох запущених процесів з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіимо висновки за поточними значеннями NI та %CPU. - мають однаковий рівень пріорітетності ,данниз про процессор немае

```
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 26903 -p 6892 -p 6893 -o pid,ppid,stat,ni,cpu,cmd
PID PPID STAT NI CPU CMD
6892 26514 S 0 - -bash
6893 26514 S 0 - -bash
26903 26514 R 0 - -bash
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ■
```

11. Зменшимо пріоритет виконання одного з трьох процесів. (для sirenko2.sh)

```
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ renice -n 5 -p 6892
6892 (process ID) old priority 0, new priority 5
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ■
```

12. Переглянемо таблицю процесів для трьох запущених файлів з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки щодо змін значень% CPU для кожного процесу: рівень пріорітетності у процесі 6892 зменшився на 5

```
PID PPID STAT NI CPU CMD

6892 26514 SN 5 - -bash
6893 26514 S 0 - -bash
26903 26514 R 0 - -bash
[sirenko_mariya@vpsj3IeQ ~]$ ■
```

Висновок: буро отримано навички з управління процессами в ОС Unix засобами командної оболонки. При воконанні завдань ніяких труднощів не виникло